

SAMOSTALNIK

SKLANJATVE

MOŠKA SKLANJATEV

I. MOŠKA SKLANJATEV

1. Sem spadajo samostalniki m. sp., ki imajo v **rodilniku ednine končnico –a**.
2. Sklanjatveni vzorec je **KORAK**.
3. **POSEBNOSTI**

a. **krajšanje osnove**

učenec - ∅ minister - ∅
učenca – a ministr – a

b. **daljšanje osnove**

Vili - ∅ zidar - ∅ Tone - ∅
Vilij – a zidarj – a Tonet – a

c. **samostalnik »človek«**

	ednina	dvojina	množina
Imen.	človek	človek – a	ljudje
Rod.	človek – a	ljudi	ljudi
Daj.	človek -u	človek - oma	ljudem
Tož.	človek - a	človek – a	ljudi
Mest.	človek – u	ljudeh	ljudeh
Orod.	človek - om	človek -oma	ljudmi

d. **končnica v rod. edn.**

med sad
med – a/ med – u sad – a/ sad - u

e) **im. junak**

rod. junak – a vlak - ∅
tož junak – a vlak – a
 vlak - ∅
 vlak – a
 vlak - ∅
 vlak – a
 vlak - ∅
 vlak – a
 vlak - ∅
 vlak – a
 vlak - ∅
 vlak – a

ŽIVO

NEŽIVO

f) **preglas**

or. ed. korak – om učenec – em
c, č, ž, š, j - o se preglasi v e vrč – em
 nož – em
 koš – em
 prijatelj – em

g) **sam. LAS, MOŽ, ZOB**

	LAS	MOŽ	ZOB	KORAK – i
im.	lasje	možje	zobje	korak – i

rod.	las	mož	zob	korak- ov
daj.	lasem	možem	zobem	korak –om
tož.	lase	može	zobe	korak – e
mest.	laseh	možeh	zobeh	korak – ih
orod.	lasmi	možmi	zobmi	korak – i

h) **sam. OTROK**

mestnik ... (pri) otrocih
 orodnik(z) otroki

II. MOŠKA SKLANJATEV

1. Sem spadajo sam. m. sp., ki imajo v **rodilniku ednine končnico –e**.
 (vojvoda, obratovodja, vodja, računovodja, Jaka, Miha, Luka, Trdina, ...)

2. Sklanjatveni vzorec - **VOJVODA**

	ednina	dvojina	množina
im.	vojvoda	vojvod- i	vojvod- e
rod.	vojvod-e	vojvod-∅	vojvod - ∅
daj	vojvod-i	vojvod- oma	vojvod- am
tož.	vojvod-o	vojvod- i	vojvod – e
mest.	vojvod- i	vojvod- ah	vojvod- ah
orod.	vojvod- o	vojvod- ama	vojvod –ami

Sam. 2. m. sklj. lahko sklanjamo tudi po 1. m. sklanj.

2. m. sklanj.	1. m. sklanj.
im. Jaka	Jaka
rod. Jak–e	Jak
daj. Jak-i	Jak-u
tož. Jak-o	Jak-a
mest. Jak-i	Jak-u
orod. Jak-o	Jak-om

1. Miha je zgodaj odšel v šolo.
2. Mihe včeraj ni bilo doma.
3. Mihi sem ponudil balon.
4. Doma vsi ubogamo Miho.
5. O Mihi smo se pogovarjali med poukom.
6. Z Miho sva šla v kino.

III. MOŠKA SKLANJATEV

1. V tretjo moško sklanjatev sodijo **črkovna in kratična imena m. sp.**, ki imajo v **rod. končnico ∅**.

a, b, o - črkovna imena
 EKG, TAM – kratična imena

2. Sklanjatveni vzorec

im.	A ∅
rod.	A ∅
daj.	A ∅
tož.	A ∅
mest.	A ∅
orod.	A ∅

3. Črkovna in kratična imena lahko sklanjamo tudi po 1. m. sklanjatvi.

a	TAM-∅	Tam
a-ja	TAM-a	Tama
a-ju	TAM-u	Tamu
a-∅	TAM-∅	Tam
a-ju	TAM-u	Tamu
a-jem	TAM-om	Tamom

IV. MOŠKA SKLANJATEV

1. Sem spadajo sam. m. sp., ki se sklanjajo kot **pridevniške besede** (dežurni dežurnega), le da imajo v **edninskem imenovalniku načeloma končnico –i**.

To so torej **posamostaljene pridevniške besede**: dežurni, žvečilni, glavni, predpostavljeni, Milčinski, ta,

Ravnatelj je poklical dežurnega učenca.

Ravnatelj je poklical dežurnega.

koga ali kaj je poklical?

2. Sklanjatveni vzorec: DEŽURNI

	ednina	dvojina	množina
im.	dežurni	dežurna	dežurni
rod.	dežurnega	dežurnih	dežurnih
daj.	dežurnemu	dežurnima	dežurnim
tož.	dežurnega	dežurna	dežurnem
mes.	dežurnem	dežurnih	dežurnih
orod.	dežurnim	dežurnima	dežurnimi

ŽENSKA SKLANJATEV

I. ŽENSKA SKLANJATEV

Ženske sklanjatve so štiri; spoznamo jih po rodilniški končnici.

1. Sem spadajo sam. ž. spola, ki imajo v **rodilniku ednine končnico –e**.

2. Sklanjatveni vzorec **LIPA**

	ednina	dvojina	množina
im.	lip-a	lip-i	lip-e
rod.	lip-e	lip-∅	lip-∅
daj.	lip-i	lip-ama	lip-am
tož.	lip-o	lip-i	lip-e
mest.	lip-i	lip-ah	lip-ah
orod.	lip-o	lip-ama	lip-ami

3. **POSEBNOSTI** (premene na osnovi in končnicah)

a) **vrivanje neobstoječih samoglasnikov v osnovo**

im. ednina	rod. množine
lip-a	lip-∅
škatl-a	škatel-∅
žemlj-a	žemelj-∅
skorj-a	skorij-∅
zarj-a	zarij-∅

b) **samostalnika: mati, hči**

im.	mati	hči
rod.	mater-e	hčer-e
daj.	mater-i	hčer-i
tož.	mater-∅	hčer-∅
mest.	mater-i	hčer-i
orod.	mater-jo	hčer-jo

c) **sam. na –ev (breskev, bukev, ponev,)**

im.	breskev-∅
rod.	breskv-e
daj.	breskv-i
tož.	breskev-∅
mest.	breskv-i
orod.	bresk-vijo

č) **sam. gospa**

	ednina	dvojina	množina
im.	gosp-a	gosp-e	gosp-e
rod.	gosp-e	gosp-a	gosp-a
daj.	gosp-e	gosp-ema	gosp-em
tož.	gosp-o	gosp-e	gosp-e
mest.	gosp-e	gosp-eh	gosp-eh
orod.	gosp-o	gosp-ema	gosp-emi

d) različice v rodilniku množine

gora	gor-∅	gor-a
voda	vod-∅	vod-a
ovca	ovc-∅	ovac-∅

e) **samomnožinski samostalniki**: hlače, škarje, grablje, Trbovlje, počitnice, ...

II. ŽENSKA SKLANJATEV

1. V drugo žensko sklanjatev grede sam. ž. sp., ki imajo v **rodilniku končnico –i** ; v ednini in v množini (perut-i, stvar-i, kad-i, pest-i, pot-i, brv-i, krv-i,...).
2. Sklanjatveni vzorec: **PERUT**
3. **POSEBNOSTI**

a) **sam.: bolezen, ljubezen, plesen, bojazen, ...**

	ednina	dvojina	množina
im.	bolezen-∅	bolezn-i	bolezn-i
rod.	bolezn-i	bolezn-i	bolezn-i
daj.	bolezn-i	bolezn-ima	bolezn-im
tož.	bolezen-∅	bolezn-i	bolezn-i
mest.	bolezn-i	bolezn-ih	bolezn-ih
orod.	bolezn.ijo	bolezn-ima	bolezn-ima

b) sam. **STVAR (kost, pest, brv, sol, pot, ..) ⇒ ENOZLOŽNI SAMOSTALNIKI**

	ednina	dvojina	množina
im.	stvari-∅	stvar-i	stvar-i
rod.	stvar-i	stvar-i	stvar-i
daj.	stvar-i	stvar-ema	stvar-em
tož.	stvar-∅	stvar-i	stvar-i
mest.	stvar-i	stvar-eh	stvar-eh
orod.	stvar-jo	stvar-ema	stvar-mi

c) sam. **KRI**

	ednina	ednina	dvojina
imen.	kri	oči	
rod.	krv-i	oči	
daj.	krv-jo	očem	-ema
tož.	kri	oči	
mest.	krv-i	očeh	-eh
orod.	krv-jo	očmi	-ema

č) **samomnožinski samostalniki** ⇒ sani, smučī, jasli, gosli, prsi, ...

III. ŽENSKA SKLANJATEV

- Sem uvrščamo sam. ž. sp., ki **sklonov ne izražajo z glasovnimi končnicami**.
 - ženski priimki, prvotno ženskega spola (Irena Srebotnjak – Irene Srebotnjak, Ana Kopriva – Ane Kopriva;
 - ž. imena, ki v imen. ednine nimajo končnice –a eli –e, npr. Karmen, Nives, Ines,...
 - nekatero kratice: ZDA; SAZU,..

IV. ŽENSKA SKLANJATEV

- Sem gredo sam. ž. sp., ki **se sklanjajo kot pridevniške besede** (dežurna – dežurne) – **posamostaljene pridevniške besede**.
- Sklanjativni vzorec **DEŽURNA**

	ednina	dvojina	množina
im.	dežurn-a	dežurn-i	dežurn-e
rod.	dežurn-e	dežurn-ih	dežurn-ih
daj.	dežurn-i	dežurn-ima	dežurn-im
tož.	dežurn-o	dežurn-i	dežurn-e
mest.	dežurn-i	dežurn-ih	dežurn-ih
orod.	dežurn-o	dežurn-ima	dežurn-im

SREDNJA SKLANJATEV

I. SREDNJA SKLANJATEV

- Sem uvrščamo sam. , ki imajo v rod. ednine končnico –a.
- Sklanjativni vzorec **MESTO**

	ednina	dvojina	množina
im.	mesto	mest-i	mest-a
rod.	mest-a	mest-∅	mest-∅
daj.	mest-u	mest-oma	mest-om
tož.	mest-o	mest-i	mest-a
mest.	mest-u	mest-ih	mest-ih

orod.	mest-om	mest-oma	mest-u
--------------	---------	----------	--------

3. POSEBNOSTI (premene na osnovi in končnici)

a) vrivanje neobstoječih samoglasnikov v osnovo

pismo	pisem
deblo	debel
morje	morij
nadstropje	nadstropij

b) daljšanje osnove

- ime	- tele
rod. edn. imen-a	rod. edn. telet-a

- vreme	- dete
rod. edn. vremen-a	rod. edn. detet-a

- kolo	- drevo
rod. edn. koles-a	rod. edn. dreves-a

c) sam. OKO

	ednina	dvojina	množina
im.	oko	oči	očesa
rod.	očesa	oči	očes
daj.	očesu	očem	očesom
tož.	oko	oči	očesa
mest.	očesu	očeh	očesih
orod.	očesom	očmi	očesi
	(1. s. skl.)	(2. ž. skl.)	(1. s. skl.)

č) samomnožinski samostalniki ⇒ vrata, drva, očala, tla, pljuča, jetra, usta, ...

im.	vrata	usta	tla	drva
rod.	vrat-∅	ust-∅	tal	drv
daj.	vrat-om	ust-om	tlom	drvom
tož.	vrat-a	ust-a	tla	drva
mest.	vrat-ih	ust-ih	tleh	drv
orod.	vrat-i	ust-i	tlemi/tli	drvmi/drvi

IV. SREDNJA SKLANJATEV

1. Sem spadajo sam., ki se **sklanjajo kot pridevniki** (belo: belega, rdeče: rdečega, Krško : Krškega)

2. Sklanjatveni vzorec **BELO**

	ednina	dvojina	množina
im.	bel-o	bel-i	bel-a
rod.	bel-ega	bel-ih	bel-ih
daj.	bel-emu	bel-ima	bel-im
tož.	bel-o	bel-i	bel-a
mest.	bel-em	bel-ih	bel-ih
orod.	bel-im	bel-ima	bel-imi

3. Pokrajinska imena na –sko in –ško lahko sklanjamo po 4. srednji ali po 1. ženski sklanjatvi.

4. srednja skl.	1. ženska skl.
Primorsko	Primorska
Primorskega	Primorske
Primorskemu	Primorski
Primorsko	Primorsko
Primorskem	Primorski
Primorskim	Primorsko